

Rozprávanie Anny Gajdošovej

Narodila sa 6. marca 1925 Pavlovi Haluškovi a Anne rodenej Kelovej z Bobrovca. prvé dieťa zomrelo dvojtvýždňové. Anna bola druhá najstaršia po Blažejovi. Za ňou sa narodili Laco, Elenka. Tá dostala v 13 rokoch klepanie srdca asi ako následok hromu za búrky. Do roka zomrela. Mladší boli Ján, Mária, Betka a Robo. Bývali v drevenici s izbou, kuchyňou a pitvorom v miestach, kde je teraz Robo. Do školy chodila Anna prvý rok do Bobrovca. Na Trstenom práve stavali novú školu. Písali na tabuľky kriedou. Stávalo sa, že kým prišla do Bobrovca do školy, zotrela si z tabuľky doma napísanú úlohu, lebo tabuľku niesla pod pazuchou. Od druhého do ôsmeho ročníka už chodila doma na Trstenom. V prvom ročníku mali šľabikár, v druhom počtovnicu a čítanku, v 4. a 5. pribudla vlastiveda. V 6. až 8. sa učili z "knihy reály". To bola hrubá kniha obsahujúca "prírodospyt", vtedajšiu fyziku, prírodopis, zemepis a dejepis. Na Trstenom bola jednotriedka. Učiteľ musel rozdeliť úlohy, vysvetľovanie, skúšanie medzi všetky ročníky v triede. Učiteľa Belku poznali žiaci veľmi dobre. "Bude srditý dnes, lebo má pumpky (nohavice)". Deti hrávali divadlá, ktoré režíroval pán učiteľ. Malá Anna hrala v ktorejosi rozprávke ježibabu. Dodnes si pamätá prvé slová na javisku – "Čože nám doniesla táto stará baba", pýtal Ján Brziak ako kráľ. Z košíka vybrala hada, "Tohto hada. Keď ho zješ, budeš rozumieť všetkým zvieratám na zemi, vo vode i vo vzduchu." Predstavenia hrávali v škole. V Zlatovláske účinkovalo 32 hercov. Sánkovali sa na konských saniach. Chlapci ojom kerovali a hamovali na konci, aby nepadli do Priepadliny. Lyže vyrábali kolár Peter Krajčí prasto kostola. Dievčatá hrávali preskakovanú. Jedna točila povrazom, na ktorého konci bol uviazaný kameň. Ostatné museli povraz preskakovať. ktorá nepreskočila, často dostala po nohách a ešte musela ísť točiť.

"Otec bol gazda. Chovali dva kone, dve kravy, desať oviec, dve prasce. Hospodárstvo ale dostávalo veľa rán. To zdochla krava, či teliatko, svinka. Šla som do služby k učiteľke z Bobrovca Vernarecovej. Manžel narukoval a ona učila. Starala som sa o malú dcéru. Pomáhala som v Bobrovci i neskôr v Mikuláši asi dva roky. Cez jej známych som obstarala otcovi robotu v garbiarskej továrni Bararíných, ktorú za Slovenského štátu arizovali (prešla z vlastníctva židov pridelenému nežidovi).

Pavel Gajdoš prišiel na návštevu do Benikovských. Pomáhal za sestru mlátiť. Na Veľkú noc 18. apríla 1949 bola svadba. Svadobný sprievod šiel peši dole dedinou do kostola. Bola to po rokoch prvá katolícka svadba. Manžel dostal prácu ako vedúci telefonickej čaty v Rimavskej Sobotě. Zavádzali telefónne linky, stavali stĺpy. Boli tam 4-5 rokov. Narodila sa tam Gabika, Ferko a Janko. Jozef, Paľko a Hanka sa narodili už tu. Telefonický majster padol zo stĺpa a vyskočili mu dve platničky chrbtice. Operovali ho v Hradci Králové. nemohol ale už robiť svoju robotu. Preto kúpili na Trstenom pozemok. Stavebné povolenie podmienili úradníci zbúraním drevenice. Bolo umením získať stavebný materiál. Pavel roztrhol stavebné povolenie, keď mu nechceli dať materiál. Musel by ho kupovať načierno za vysoké sumy. Manželka ale šla za vedúcim stavebného odboru Cibákom orodovať. Ten povolenie nezahodil, ale zlepil. Za výplatok z domu 2000 Kčs začali stavať. Najskôr si kvadre požičali, potom ich vyrábali sami z formy. Urobili 20 kvadri denne. Dom dostavali. Manžel Pavel robil v Mikuláši telefónneho údržbára. Zomrel keď mala najmladšia Hanka 17 rokov.

Teta Hana, ako ju volali susedovia deti, robila na hygienickej stanici. Najskôr ako upratovačka. Urobila si ročný kurz a bola pomocná sestra. Pracovala 11 rokov nad dôchodok, do 63. roku. Ostala by aj dlhšie, ale dostala kolegyňu, ktorej bola robota na poslednom mieste, až za kávičkou, kamarátkami. Raz za ňu robila sedem týždňov, keď bola chorá a nedostala ani korunu navyše. Tak odišla do zaslúženého dôchodku.

Z detí ostal na Trstenom iba Jozef. Gabika je v Liptovskom Hrádku, František vo Svätom Kríži, Ján v Pohořeliciach na Morave, Pavel v Banskej Bystrici a Hanka v Liptovskom Mikuláši na Podbrezinách.

Zapísal 9. júla 2005 Jozef Mydliar.